

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvcvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum filius Dei assumpserit carnem mediante anima.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Super quæst. quinta
articulum quartum

ARTICVLVS FIFTH.

Vtrum filius Dei assumere debuerit
intellectionem.

AD QVARTVM sic procedit. Vi detur, qd filius Dei non assumerit mentem humanam sive intellectum. Vbi enim est præsentia rei, nō requiritur eius imago; sed homo secundum mentem est ad imaginem Dei, ut Aug. * dicit in li. de Trin. Cum ergo in Christo fuerit præsens ipsius diuinus Verbi, non oportuit ibi esse mentem humanam.

T2 Præterea. Maior lux offuscat B minorem: sed uerbū Dei, quod est lux illuminans omnem hominem uenientem in hunc mundum (ut dicitur Ioh. i.) comparatur ad mentem sicut lux maior ad minorem, quia & ipsa mens lux quædam est, quasi lucerna illuminata prima luce, Pron. o. Luciferi spiraculum hominis. ergo in Christo, qui est uerbum Dei, nō suit necessarium esse mentem humanam.

T3 Præt. Assumptio humanæ naturæ a Dei uerbo, dicitur incarnationis eius, sed intellectus sive mens humana neq. est caro, neque est actus carnis, quia nullus corporis actus est, ut probatur in 3. de f. anima. ergo uidetur quod filius Dei humanam mentem non assumptione.

SED CONTRA est, qd Aug. * dicit in li. de f. ad Pet. Firmissime tene, & aullentibus dubites, Christus filium Dei habere ueram nostri generis carnem & animam rationalem, qui de carne sua dicit, Palpate & uidete, quia spiritus carnem & osa non habet, sicut me uidetis habere, Luce ultimo.

Animam quoque se habere ostendit dicens, Ego possum animam meam, & iterum summo cum Iohann. decimo. Intellectum quoque animæ ostendit se habere dicens, Dicite a me, quia mitis sum, & humilis corde, Matthæi undecimo: Et de ipso per Prophetam Deus dicit, Ecce intelligent puer meus, Ila quinquagesimo secundo.

RESPON. Dicendum, quod sicut Aug. * dicit in li. de heresib⁹, Appollinaristæ de anima Christi a Catholica ecclesia dissenserunt, dicentes, sicut Arrianus, Deum Christum carnem solam sine anima suscepisse, in qua quæstione testimonii euangelicis uicti, mentem defuisse animam Christi, sed pro hac ipsum uerbum in causa dixerunt: sed hoc positio eisdem rationib⁹, cōuin citur, sicut & prædicta. Primo. n. hoc aduersatur rationi euangelicæ, quæ commemorat eum fuisse miratum: ut patet Mat. 7. Admiratio autem absque ratione est non potest, qd importat collationem effectuum ad causam, dum si aliquis uidet effectum, cuius causam ignorat utilitatem incarnationis, quæ est iustificatio hominis a peccato. Anima n. humana non est capax peccati, nec gratia iustificantis, nisi per mentem. Vnde pre-

Acipit oportuit mente humanâ assumi. Vñ dicit Dam. * in 3. li. qd Dei uerbum assumpsit corpus, & anima intellectuale & rationalem: & postea subdit, Totus totus est, ut toti mihi salutem largiretur: quod n. inassumptus est, incurabile est. Tertio, hoc repugnat ueritati incarnationis: cum n. corpus proportionetur animæ sicut materia propriæ formæ, non est uerba caro humana, quæ nō est perfecta anima humana, rationali: & iō. si Christus aiam sive mente habuisset, nō habuisset uera carnem humanam, sed bestiale, quia per solam mentem anima nostra differt ab alia bestiali. Vñ dicit Aug. * in li. 83. q. q. f. m. hunc errorē sequetur, qd filius Dei bellum quandam cum figura humani corporis suscepisset: quod iterum repugnat ueritati diuinæ, quæ nullam patitur fictionis falsitatem.

AD PRIMVM ergo dicendum, qd vbi est ipsa res p. lui præsentiam, non requiritur eius imago ad hoc qd uipalte locum rei: sicut ubi est Imperator, milites non uenerantur eius imaginem: sed tñ requiritur cum præsentia rei imago ipsius, ut perficiatur ex ipsa rei p. sentia, sicut imago in cera perficitur per impressionem figilli, & imago hominis reficitur in speculo p. eius p. sentiam. Vñ ad perficiendum mentem humanam, necessarium suit, quod eā sibi uerbum Dei uniuferit.

AD SECUNDVM dicendum, quod lux maior euauat lucem minorem alterius corporis luminatis: non tam euauat, sed perficit lucem corporis illius: non tam euauat, sed perficit lucem corporis illius: ad præsentiam enim solis, stellarum lux obsecuratur, sed aeris lumen perficitur. Intellectus autem seu mens hominis, est quasi lux illuminata a luce diuini Verbi, & ideo per præsentiam Verbi non euauat mens hominis, sed magis perficitur.

AD TERTIVM dicendum, qd licet potentia intellectus non sit alius corporis actus: ipsa tamen esentia animæ humanae, quæ est forma corporis, requirit quod sit nobilior ad hoc, quod habeat potentiam intelligendi. & ideo necesse est ut corpus melius dispositum ei respondeat.

QVAESTIO VI.

De modo assumptionis quantum ad ordinem, in sex articulos divisum.

DEINDE considerandum est de ordine assumptionis prædictæ.

ET CIRCA hoc queruntur sex.

T1 Primò, Vtrum filius Dei assumerit carnem mediante anima.

T2 Secundò, Vtrum assumperit animam mediante spiritu sive mente.

T3 Tertiò, Vtrum anima fuerit prius assumpta, quam caro.

T4 Quartò, Vtrum caro Christi fuerit prius a uerbo assumpta, qd animæ unita.

T5 Quintò, Vtrum tota humana natura sit assumpta mediantibus partibus.

T6 Sexto, Vtrum sit assumpta mediante gratia.

ARTICVLVS PRIMVS.
Vtrum filius Dei assumperit carnem mediante anima.

AD PRIMVM sic proceditur. Vi detur, qd filius Dei nō assumperit carnem mediante anima.

Tercia S. Thomæ.

Li. 3. or. 5. p.
6. circ. med.
Eod. li. 3. c.
nunc dicitur.

q. 80. nos p.
cal. 2. princ.
to. 4.

Inf. q. 9. art.
1. ad 2. & 3.
di. 1. q. 1. ar.
1. ad 3. & di.
13. art. 1. q. 1.
ad 2.

Super questionis sexta articulum pri
mum.

Titus 1. art. q.
6. intelligendus
est ut sonat, quoniam
in corpore distingue
tur, & motus est
occasione uerborū Aug. & Magistri
sentent. in 2. ditin. 3.
sent. ponentum orci
nem in ita assumptione.

In corpore articuli
duo sunt. primo,
declaratur ille terminus,
mediante, in tunc
lo positus: secundo
respondetur quid
ibi. Sic ergo, si atten
dimus. primum fit
declarando, distinguendo,
excludendo, &
confundendo membra
distincta inter se. De
claratur in primis,
quod medium im
portet ordinem: quod
probatur, quia dici
t. & di. 3. q. 1.
5. ar. 2. c. & 4.
cont. c. 4. &
sp. 1. ar. 3.
ad 5.

B portat

QVAEST. VI

portat ordinem aliquem, ad quem spectat secundum quod dicitur principium aut finis. Vnde & medium secundum aliquem ordinem oportet quod sit medium, nec oppositum intelligi potest. Distinguuntur praeterea ordo, in ordinem temporis vel naturae & excluso ordine temporis a mysterio assumptionis (ut in hac eadem quod tempore est, non in ordine temporis vel naturae). Subdividitur perfectione enim est modus, quo filius Dei unitur humanae naturae & partibus eius, quamquod est in omnibus creaturis: sed in creaturis est immediate per essentiam, potentiam, & presentiam, ergo multo magis natus Dei in media te unitur carni, & non mediante anima.

¶ 2 Præt. Animæ & caro unita sunt Dei uestro in unitate hypostasis seu personæ: sed corpus immediata pertinet ad personam sive hypostasim hominis, sicut & anima, quinimmo magis videtur se de propinquuo habere ad hypostasim corporis, quod est materia, quam anima, que est forma: ga præcipiū indiuationis, que importatur in nomine hypostasis, videtur esse materia. ergo filius Dei non assumptus carnem mediante anima.

¶ 3 Præt. Remoto medio separatur ea, que per medium coniunguntur: sicut remota superficie cessaret color a corpore, qui inest corpori per superficiem: sed separata per mortem anima, adhuc remanet unio uestri ad carnem, quod infra patebit: ergo uestrum non coniungitur carni mediante anima.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit Epist. ad Volusianum. Ipsi magnitude diuinæ virtutis, anima fibi rationale, & per eandem corpus humanum, totius oīno hominem in melius mutandum coaptavit. I

Dei ergo est medium in causando unionem carnis ad filium. Antecedens probatur duplum: primo, quia caro non est absu pibilis nisi per ordinem quem habet ad animam rationalem: se cundo, quia caro per ordinem ad animam rationalem habet, quod sit caro humana: sola autem natura humana est assumptibilis, ut pater ex prius dicit.

¶ Antequam ad ultiora progrediamur, declarandum censeo, quid sentit Autor in hac materia, & in quo impinguntur. Sciro igitur quod sunt hic duæ principales difficultates. Prima est circa ordinem partium inter se non abolute, sed relatas ad assumptionem, & haec tractatur hic quod ad partes essentiales scilicet animam & corporis, & in sequenti arti, quod ad partes potentiales, scilicet membra & sensum. Altera est circa ordinem inter partes & totum, scilicet animam & corporis, & naturam humanam, & haec tractatur in articulo quinto huius q. Et in utraque questione sunt variae opinione. Durandus namque in 3. l. c. d. 2. q. 2. negat omnem naturam ordinem in mysterio assumptionis, tam in particulis inter se, quam in partibus & toto relatis ad assumptionem. Scotus vero in 3. l. c. d. 2. q. 2. aliquo modo negat utrobique ordinem naturæ, & aliquo modo affirmat. Negat siquidem unam partem esse medianam, ut quod assumitur respectu alterius, & similes partes esse medium, ut quod assumitur respectu totius naturæ humanae. Affirmat autem unam partem esse medium, ut quo respectu totius, & respectu alterius partis, quia anima est constitutiva & naturæ & carnis, ut sit assumptibilis. Doctrina autem Auctoris media via incedit, quoniam & concedit naturæ ordinem utrobique, scilicet tam in particulis inter se, quam in partibus & toto inter se, relatis semper ad assumptionem, & partim concedit secundum naturæ ordinem medium ut quod, & parum non concedit medium, ut quod,

q. 50. art. 2.
Int. art. 3. &
q. 33. art. 2. &
3. disp. q. 2.
art. 3.
in epist. an
te medium
illius. 10. 2.

ARTIC. I.

& uniuscunctorum concedit medium, ut quo, in hoc assumptionis mysterio. Declaro singula præsupposita distinctionem tam dicta, quod mediare secundum naturæ ordinem, ut causa assumptionis ex parte assumpti, contingit dupliciter.

Uno modo, quod sic sic causa, quod aliud assumatur, quod ipsa causa preassumti intelligatur, quia fit progressus quantum in his quod affluntur; & prius secundum naturæ ordinem assumptus, ita & medium.

Est autem duplex ordo, unus quidem temporis, alius autem naturæ. Secundum autem ordinem temporis, non dicitur in mysterio incarnationis aliquid medium, quia totam humanam naturam simul sibi Verbum Dei uniuersit, ut infra patebit. Ordo autem naturæ inter aliqua potest attendi duplum, uno modo, secundum gradum dignitatis, sicut dicimus angelos esse medios inter homines & Demnatio modo, secundum rationem causalitatis, sicut dicitur media causa existere inter priam causam & ultimum effectum. Ethic secundus ordo aliquo modo consequitur primum, sicut in dicit Dion. 13. c. de diu. no. 1. Deus per substantias magis sibi propinquas agit in ea, quia sunt magis remotæ. Sic ergo, si attendamus gradum dignitatis, aia media inuenientur in Deum & carnem, & fm hoc potest dici, quod filius Derunitur sibi carnem mediante anima, sed & fm ordinem causalitatis ipsa aia est aliqualiter ea carnis intendere filio Dei: non nisi esse assumptibilis, nisi per ordinem, que haberet ad aiam rationalem, in quomodo hec quod sit caro humana. Dicitur est enim supra, quod natura humana per cetera est assumptibilis.

Et explicando dividuntur sententiam suam, sentit, quod anima est medium ut quo tantum, respectu carnis & quod anima est etiam medium ut quo, partia le tamen, respectu corporis, & quod anima & corpus sunt medium ut quo respectu partium secundum intentionem ordinem.

¶ Quocirca primo afferenda sunt argumenta Duran, contra naturæ ordinem inter animam & carnem relatas ad assumptionem, deinde declaranda est postea Auctoris de mediatione animæ ad carnem, tam quod ad mediationem causalē, quam quo ad medium, scilicet ut quo & non ut quo, & deinceps respondetur obiectis.

Reliqua quinto referenda sunt articulo, non enim oportet Scotica argumenta contra mediationem animæ respectu carnis afferre, quia contra medium, ut quod hunc quod non tenemus, comparando partes inter se ad assumptionem, simul enim non solum tempore, sed naturam animam & carnem assumimus, ut quod assumitur: ita quod neutra mediante altera, ut quod fed caro assumitur mediante anima ut quo, ut claram patebit.

¶ Arguit ergo Dur. Si in assumptione est ordo naturæ, aut est ex parte assumptionis, aut ex parte assumptionorum: sed non ex parte assumptionis, quia ponitur assumptionis unicuius autem ad se ipsum non est ordo naturæ: nec ex parte assumptionorum comparando partes inter se, quia quando unum unitur duobus, non ut duo sunt, sed ut unum, neutrum eorum est medium, quoniam medium distinctionem exigit illud, cuius est medium: sed filius Dei unitus est per se animæ & carnis, non ut plura sunt, sed ut unum sunt, quia unius eis, in quantum sunt partes unius naturæ humanae, ergo non assumptus carnem mediante anima secundum ordinem naturæ ex parte rei.

¶ Quod autem vere secundum rem naturæ ordo interstiti inter-

c. 14. b.
Sco & Duran. con
tra hoc, & foluen
tur. Alio modo, que
renunt
ut aliud sit
primo
assumptibile, sive ut
quo, sive ut quo,
non curando, & hoc
modo affirmat. Aut
etiam utrobique esse
medium, scilicet &
inter partes inter se,
& inter partes, &
totum.

¶ Et explicando di
viduntur sententiam suam, sentit, quod anima est medium ut quo tantum, respectu carnis & quod anima est etiam me
dium ut quo, partia
le tamen, respectu
corporis, & quod anima & corpo
rus sunt medium ut quo respectu partium secundum intentionem ordinem.

¶ Quocirca primo afferenda sunt argumenta Duran, contra naturæ ordinem inter animam & carnem relatas ad assumptionem, deinde declaranda est postea Auctoris de mediatione animæ ad carnem, tam quod ad mediationem causalē, quam quo ad medium, scilicet ut quo & non ut quo, & deinceps respondetur obiectis.

Reliqua quinto referenda sunt articulo, non enim oportet Scotica argumenta contra mediationem animæ respectu carnis afferre, quia contra medium, ut quod hunc quod non tenemus, comparando partes inter se ad assumptionem, simul enim non solum tempore, sed naturam animam & carnem assumimus, ut quod assumitur: ita quod neutra mediante altera, ut quod fed caro assumitur mediante anima ut quo, ut claram patebit.

¶ Arguit ergo Dur. Si in assumptione est ordo naturæ, aut est ex parte assumptionis, aut ex parte assumptionorum: sed non ex parte assumptionis, quia ponitur assumptionis unicuius autem ad se ipsum non est ordo naturæ: nec ex parte assumptionorum comparando partes inter se, quia quando unum unitur duobus, non ut duo sunt, sed ut unum, neutrum eorum est medium, quoniam medium distinctionem exigit illud, cuius est medium: sed filius Dei unitus est per se animæ & carnis, non ut plura sunt, sed ut unum sunt, quia unius eis, in quantum sunt partes unius naturæ humanae, ergo non assumptus carnem mediante anima secundum ordinem naturæ ex parte rei.

¶ Quod autem vere secundum rem naturæ ordo interstiti inter-

animam & carnem in assumptione, ex hoc ipso patet, quod est ibi veracualitas realis. Ad cuius clariorem notitiam afferenda, est differentia inter animam & carnem respectu assumptionis: cō parando siquidem hæc duo ad assumptionem, manifeste constabit, quod inter actionem assumptionis & actionem creativam utriusque hæc inueniatur differentia, quod respectu animæ nulla alia actio mediat: sed respectu carnis mediat actio animati uero carnis. Nam praesupposita actione creativa carnis non est caro assumptibilis secundum congruitatem (sic enim de assumptibili est sermo) nisi sit anima seu humana anima, aut humana non est materia illa, nisi per actionem animativam illius actionem autem animativam est, quod anima ponit in carne, que realiter faciendo illam in esse animato & humano, vere ut causa media, causat carnis assumptibilitatem.

Praesupposita autem actione creativa anime, non expectatur alia actio, qualibet superaddatur anime, per quod fieri assumptibilis, sed statim est assumptibilem. Et igitur anima per actionem assumptionis, atque gibilia absque actione media, caro autem sive materia non nisi media actione animativa, est igitur inter carnem & animam inter se, relatas ad assumptionem, out natura secundum consuetudinem in re. Et quoniam ex hoc quod anima sic causat carnem assumptibilem, non sequitur, ergo anima prius natura assumitur: sed bene sequitur, ergo est ratio, quod caro assumatur, & ut in litera dicitur, non est nisi in fieri ratio: id autem quod le habet ad carnem ut ratio quod assumatur, le habet igitur, & non oportet quod se habeat ut quo d'ideo ex hac doctrina Autoris non plus habeo quod anima mediat ut causa media ut qua, seu quo, in quo non prius natura anima ut quod assumitur, sed prius natura anima ut quo assumitur, & simul natura utrumque, ut quod assumitur, ita quod referendo animam, & carnem inter se ad assumendum ut quo, nullus est natura ordo, quia neutrum est alterius medium ut quo. Et si ad hoc tendebat Duran, non contradicet, quia non intentio le sic declarasse, ut Scottus fecit, ideo &c. Moneor autem ad negandum, quod anima est medium ut quod respectu carnis in assumptione, quia nulla apparet ratio quare debet hoc concedi, quamvis enim tam anima, quam caro sit assumpta, ut quod assumitur, partia altera tamen se ut pars, quia anima non intelligitur prius assumpta, quam animus carnem (quod per creativam actionem sortitur ex modo suæ creationis, quia sicut creatur in corpore) nec caro prius assumitur, quam sit animata: ideo inter animam & carnem ut sunt quae assumuntur, nullum video ordinem naturæ aut intellectus, sed solum, ut dictum est, quod anima est causa carni: ut quo, quod assumatur.

Ad obiectione autem Durandi dicitur, quod in assumptione est naturæ ordo ex parte assumptorum. Et cum contra hoc arguiatur, quia unitum pluribus, non inquantum sunt plura, sed unum &c. negatur Minor, quoniam filius Dei assumpsit animam & corpus, ut sunt plura, quia assumpsit illa ut sunt duas partes essentiales realiter distinctæ inter se. Ad probationem dicitur, quod aliud est concedere affirmatum, sicut assumpsit partes ut sunt unum, & aliud est cum dicta affirmativa concedere etiam negativum, sicut assumpsit partes, ut sunt plures res.

Affirmatio namque importat quod partes sunt assumptæ ut uniuersit in toto, & hoc est dictum, quod partes sunt assumptæ ut sunt in toto, negativa autem importat, quod partes non sunt assumptæ secundum le ipsas, sed quod assumptio terminatur ad totum tantum, & ad partes non nisi ut sunt in toto. Constat autem ex Doctrina sacra, filium Dei assumpsisse ita partes in toto, quod, tamē ad ipsas partes in seipso terminata est assumptio: alioquin potuerit in morte Christi fieri nouas assumptiones anime in se,

& corporis in se, quoniam in toto non erant. Dicito igitur, quod filius Dei assumpsit animam & carnem, inquantum sunt partes unius naturæ: sed ex hoc non sequitur, ergo inquantum sunt unum & non inquantum sunt plures: quia & assumpsit, inquantum sunt unum in natura unica, & inquantum sunt in se plures res, partiales tamē.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod duplex ordo considerari potest inter creaturam & Deum, unus quidem secundum quod creatura causatur a Deo, & dependent ab ipso, sicut a principio sui est. & sic propter infinitatem sue virtutis, Deus immediate attigit quilibet rem, causando, & conferando & ad hoc pertinet, quod Deus immediate est in omnibus per essentiam, presentiam & potentiam. Alius autem ordo est secundum quod res reducuntur in Deum sicut in finem, & quantum ad hoc inveniuntur medium inter creaturam & Deum: quia inferiores creature reducuntur in Deum per superiores, ut dicit Dion. in lib. Cœleste. Hiera. Et ad hunc ordinem pertinet assumptionis humanae naturæ a Verbo Dei, quod est terminus assumptionis, & ideo per animam unitur carni.

Ad II. Dicendum, quod si hypothesis Verbi Dei constituetur simpliciter per humanam Præmissam, sed statim est assumptibilem. Et igitur anima per actionem assumptionis, non exceptatur alia actio, qualibet superaddatur anime, per quod fieri assumptibilem, est.

Contra. Dicendum, quod si hypothesis Verbi Dei constituetur simpliciter per humanam

naturam, sequeretur quod corpus est ei vicinus, cum sit materia, quæ est individuatio principium: sicut & anima, quæ est forma specifica, propinquius est habet ad naturam humanam: sed quia hypostasis verbi est prior, & altior, quam humana natura, tandem id, quod est in humana natura, propinquius ad eam se habet, quanto est altius: & ideo propinquior est verbo Dei anima, quam corpus.

Ad TERTIVM dicendum, quod nihil prohibet, aliquid esse causam alii quantum ad aptitudinem & congruitatem, quo tamē remoto, illud non tollitur:

quia etiā fieri alii dependet ex aliquo, postquam tamē est in facto esse, ab eo non dependet. Sicut si inter alios amicitia causatur aliquo mediante eo recedet, adhuc amicitia remanet: & si ali-

qua in matrimonio ducit per pulchritudinem, quæ facit congruitatem in muliere ad copulam coniugalem:

tate humanæ, non carent scrupulo. Quoniam etiā vera sunt secundum communia homini, & aliis substantiis sensibilibus (quoniam in eis anima vicinior est naturæ & corpus personæ: quia anima constituit formularium, & materia individuat, personam autem conitat individuum maxime appropinquare, unde & creditur idem oīno quod ad apud multos) secundum tamē principia primaria oppositum, quoniam aīa intellectuā, quia est ex se subsistens, & defert seū substantiā, quā cōīcas supposito, propinquior est personæ, cuius propriū est subtiliter, adeo ut ipsi personæ prius conuentat. Sed hoc nō obstat, quia aīa intellectuā in suo fieri mendicat, nececheitatem a corpore, licet occasionaliter, nec defert secum substantiā propriā sibi, ut quod substantiā, nisi in potestate, sed ut proprium illius principiū ut quo. Unde licet aliquid plus propinquitatis habeat ad hypostasim, quam alia anima, quia ex proprio ordine defert, ut quo tamē, actuū substantiā, non tamē propinquior est, quam corpus, quod ipsam animam & suum effectum actum individuat. Stant ergo solidā verba litera.

In reponitione ad tertium eiusdem art. clare habes, quo pael apud Auctorem intelligitur animam mediare in assumptione carnis, sicut cum tribus conditionibus. Prima est secundum aptitudinem, quia i. reddit carnem aptam ad assumiri, faciendo ipsam animatam & humanam. Secunda est secundum congruitatem, quia hæc aperte non est necessitas, sed congruitas: nam & Deus posset sine illa assumere carnem, & caro sic apta non necessitat ad assumptionem: sed ex hoc ipso, quod caro est humana, est habilis de congruo, ut assumatur, hoc est, assumptibilis est de congruo. Tertia est in fieri, quia conditio ista, quia caro est de congruo assumptibilis, non mediata facta est, sed in fieri tantum. Et propterea cessante tali conditione actualiter (ut de facto cessauit in morte Christi), quia caro Christi in triduo non erat animata, nec etiam caro, nisi equino) non propterea definit unus assumptæ carnis ad dominam hypostasim, quia oportuerit defiri, si anima est medium in facto esse, sicut quia est medium in fieri, ideo in principio assumptionis caro nō nisi animata ac humana assumitur. Et hinc habes, quod caro ipsa in se terminat assumptionis actionem, & nō solum ut animata & ut humana, licet nō attingeret eā, nisi esset animata aut humana, sicut aliquis accipit in uxore mulierē pulchram, sicut seipso mulierē licet non acciperet eam nisi esset in principio, cū ea accipit, pulchra, ut in litera dicitur. Et ppter in morte Christi desinente humanitate per mortem, nō de novo Verbum assumpsit animam & corpus, sed quia in principio facta est assumptionis & determinata ad totum, & partes etiam ēm se non desit terminari ad partes deficientes toto: quia nec ipsum totum est medium in assumptione, nisi in fieri ēm ordinem intentionis, ut infra patebit.

Tertia. Thomæ.

E. 2. Super

QVAEST. VI.

Super questionis sextae articulum secundum.

In titulo nota, q̄ si termini prædeclarandi sunt, ut in confluence sumuntur, non restat locus argumentis. Primo & tertio sed huius titulo relinquuntur indistincti, ita tamen locis sup. a. ut nomine spiritus intelligatur mens et pars intellectus, locus relinquitur argumentus & responsio nubus.

T in corpore articuli unica est conclusio responsia quæsto affirmativa. Filius Dei assumptus animam mediante spiritu. Probaur dupl. citer.

P. p. q. 77. ar. 3. ad i.
 Q. 4. art. 2.
 Ex c. 18. 29. 20. & 21. col. ligatur to. 3.

Primo ratione: assumptus ceteras partes animæ mediante intellectu, tam secundum ordinem dignitatis, q̄ in ordine ad cogitatiæ assumptionis, ergo assumptus animam mediante spiritu. Antecedens pro prima parte probatur: quia ipsæ eius est dignior.

Pro secunda: quia anima non est assumptibilia nisi per illud, quo est ad imaginem Dei. Consequentia: probatur ex precedenti articulo ex simili ratione. Secundo, probatur conclusio, auctoritate Damasci.

Ad hinc hic duo: primo, quod hic est comparatio partium potentialium. I. pars superioris, quæ vocatur spiritus, fuit mens, sive intellectus, & pars inferioris, quæ pars sensuia & vegetativa, quæ vocatur anima. & quoniam omnes istæ partes sunt assumptæ a verbo, & distinguuntur etiam genere inter se & ordine quodam se habent ad Verbum, tum quo ad dignitatem, tum quo ad existentiam, quod est assumptibilitatem: quia pars sensitiva, non est assumptibilis, nisi quia concipieta est intellectus, sicut nec caro, nisi quia est pars hois, iteo August. dixit, & August. declaravit, q̄ assumptus anima, id est, pars sensitiva mediante spiritu, parte intellectiva. Et scio, q̄ si con-

tamen pulchritudine cessante, ad F
huc durat copula coniugalis, & si militer separata anima, remanet unio verbis ad carnem.

ARTICVLVS II.

Vtrum Dei filius assumperit animam mediante spiritu, sive mente.

Ad SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod filius Dei non assumperit animam mediante spiritu. Idem enim non cadit medium inter seipsum & aliquid aliud: sed spiritus sive mens non est aliud in essentia ab ipsa anima, ut in prima parte habitum est. ergo filius Dei non assumperit animam mediante spiritu sive mente.

T 2 Præ. Illud, quo mediante facta est assumptionis, uidetur esse magis assumptibile: sed spiritus sive mens non est magis assumptibilis, quam anima: quod patet ex hoc, quod spiritus angelici non sunt assumptibiles, ut supra dictum est. ergo uidetur, quod filius Dei non assumperit animam mediante spiritu.

T 3 Præ. Posteriori assumitur a primo mediante priori: sed anima nominat ipsam essentiam, quæ est prior naturaliter, quam ipsa potentia eius quæ est mens. ergo uidetur, quod filius Dei non assumperit animam mediante spiritu sive mente.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit in lib. de Agone Christiano. t. Invisibilis, & incomparabilis veritas, per spiritum animam, & per animam corpus accepta.

RE S P O N. Dicendum, quod sicut dictum est, * filius Dei, dicitur assumptus carnem anima mediante, tum propter ordinem dignitatis, tum etiam propter congruitatem assumptionis. Vtrumque autem horum inuenitur, si comparemus intellectum, qui spiritus dicitur, ad ceteras arias partes: non enim anima est assumptibilis secundum congruitatem, nisi per hoc, quod est capax Dei ad imaginem eius existens, quod est secundum mentem, quæ spiritus dicitur, secundum illud Ephe. 4. Renouamini spiritu mentis vestrae. Similiter etiam intellectus inter ceteras partes anime, est superior, & dignior, & Deo similior. & id, ut Damasc. dicit in 3. li. * unitum est carni per medium intellectum, verbum Dei. intellectus non est quod est anima purissimum, sed & Deus est intellectus.

ARTIC. II. ET III.

fiderentur istæ due partes, nō secundum q̄ videntur in una substantia aia (quia sensuum eit in intellectivo, ut trigonū retragono, ut dicitur de Anima) sed abstrahendo ab illo vel alio modo coniunctionis, & considerentur ipse pars diuersæ, & q̄ coniunctæ sunt in hominē nō curādo de modo, quo sunt coniunctæ, simile est iudicium de illa propositione.

Ad SECUNDVM dicendum, q̄ spiritus angelico nō est congruitas ad assumptionem, propter defectum dignitatis: sed propter irreparabilitatem casus, quod non potest dici de spiritu humano, vt patet ex his, quæ in prima parte dicta sunt.

Ad III. Dicendum, quod anima (inter quam & Dei verbum ponit medium intellectus) non accipitur pro essentia animæ, quæ est omnibus potentias communis: sed pro potentias inferioribus, quæ sunt omni animæ communes.

ARTICVLVS III.

Vtrum anima a Dei filio prius fuerit assumpta, quam caro.

Ad TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod anima Christi fuerit prius assumpta a Verbo quam caro. Filius enim Dei assumpsit carnem mediante anima, ut dictum est: * sed prius peruenitur ad medium, quam ad extremum. ergo filius Dei assumpsit prius animam quam corpus.

T 2 Præ. Anima Christi est dignior angelis, t. illud Psal. 96. Adorate cum omnes angeli eius: sed angeli creati sunt a principio, ut in primo habitum est. ergo & anima Christi, que non fuerit a principio, sicut non a principio sunt partes, quæ dicuntur partes essentiales, & quæ dicuntur partes potentiales.

Super quæst. sextæ articulorum tertium. Lib. 3. ap. Infra. 9. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 917. 918. 919. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1098. 1099. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1198. 1199. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1298. 1299. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1398. 1399. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1498. 1499. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 15